Voorzitter, beste allemaal, beste inwoners van Peel en Maas,

Toen we vorig jaar hier bij elkaar waren voor de begrotingsvergadering hadden we net corona achter de rug. De oorlog in Oekraïne was toen al ruim een half jaar bezig. We hadden denk ik allemaal gehoopt dat 2023 er beter en voorspoediger uit zou zien. Helaas is de oorlog in Oekraïne nog niet ten einde en zijn de conflicten alleen maar toegenomen, waarbij ook de oorlog in Gaza laat zien dat onschuldige burgers het meeste lijden.

Voorzitter, we mogen ons in de handjes knijpen en ons realiseren dat we het hier zo slecht nog niet hebben. Dat betekent echter niet dat we stil moeten staan met de ontwikkelingen die in ons eigen land gebeuren. Ook al zijn die natuurlijk van een andere aard dan wat in Oekraïne of het Midden-Oosten gebeurt. We kunnen het ons niet veroorloven te wachten op Den Haag waar op dit moment door de aankomende verkiezingen veel landelijke thema's stilstaan. We moeten **vooruit**, **niet afwachten, maar juist voorop lopen.**

De begroting:
De begroting bevat eigenlijk vooral een raming van baten en lasten voor het komend begrotingsjaar. **Maar**, laten we er eens met een andere bril naar kijken **en** samen streven naar een begroting die niet alleen cijfers vertegenwoordigt, maar ook de waarden van inclusiviteit**,,,** duurzaamheid**,,,** en sociale vooruitgang weerspiegeld. De komende periode met de herijking van de kaders geeft ons onder andere de mogelijkheid om een koers te creëren voor een toekomst die gedreven wordt door progressieve ideeën gebaseerd op brede welvaart. De financiële ruimte om dit te doen **hebben we**. We voegen gemiddeld 3 miljoen toe aan de algemene reserve. Tevens houden we de lasten voor inwoners ook zoals andere jaren laag, ondanks de aanhoudende inflatie.

Er worden **investeringen** gedaan aan het veiliger maken van onze wegen, zoals het herinrichten van het Mariaplein en Kesselseweg in Helden. **Ook** de investering in de groenblauwe revolutie waarbij speelpleinen vergroent worden, stemt ons positief. Verder zijn we ook blij dat er conform onze motie tijdens de kadernota een Lokale Inclusie Agenda wordt opgesteld. We kijken ernaar uit om deze uitwerking te zien, zodat iedereen in Peel en Maas mee kan doen.

Jongeren:
Dit jaar zijn al veel stappen gezet om de mentale gezondheid van jongeren in kaart te brengen. Met vorige week nog een bezoek van wethouder Beukema aan Paleis Noordeinde om meer te vertellen over onze lokale inzet voor de mentale gezondheid van de jeugd in Peel en Maas. We zijn dan ook blij dat dit belangrijke thema de aandacht krijgt die het verdient. **Niet alleen de mentale gezondheid van onze jongeren** baart ons zorgen. **Ook** de signalen over de stijgende jeugdcriminaliteit grijpt ons aan.

We zien dat in lijn met landelijke trends de delicten die gepleegd worden door jongeren **steeds heftiger** worden**,,,** en dat de leeftijd van de jongeren die deze delicten plegen steeds lager komt te liggen**.** Ondanks dat dit een landelijke trend is, moeten wij in Peel en Maas ons best blijven doen om deze trend te doorbreken. We moeten **vooral niet bagatelliseren**. Kijk niet naar anderen, kijk

altijd naar jezelf, de trend is **zorgwekkend**! Ik roep daarom het college op hier extra aandacht aan te geven.

Wonen:
Het thema wonen komt ook vaak aan bod. En dat moet ook, want er zijn nog steeds veel inwoners die geen passende woning kunnen vinden. We moeten daarom als gemeente ons best blijven doen zodat **elke** inwoner van Peel en Maas een passende woning kan vinden. Dat betekent ook bouwen in elke kern. Groot of klein. Het is goed om te innoveren en vooral nieuwe manieren uit te proberen. We doen dit met het huisvestingsfonds en de voortzetting van woning- en kavelsplitsing. Duurzaamheid en klimaatadaptatie is ook steeds meer een rode draad in de bouw van nieuwe woningen of wijken. Met Kuukven in Baarlo als perfect voorbeeld. Een wijk die je iedere kern gunt. Door rekening te houden met deze duurzaamheid en klimaatadaptatie kunnen we werken aan een toekomstbestendig aanbod van woningen dat dat niet alleen de kwaliteit van leven voor de huidige generatie garandeert maar ook voor de volgende generaties die gaan komen in Peel en Maas. Ook Giel Peetershof fase 2 in Egchel staat op de planning, waarbij voor verschillende doelgroepen een plekje zal zijn. Bij nieuwe woonwijken met jonge gezinnen, hoort natuurlijk ook passend onderwijs. Ik ben persoonlijk blij dat ook mijn oude basisschool in Egchel ook aangepakt wordt. We willen een prettige leeromgeving voor alle kinderen, en als gemeente zijn wij hier ook voor verantwoordelijk. Het verheugd ons om te zien dat er grote stappen worden gezet voor het buurtcollege Agora, waar veel kinderen uit Peel en Maas en omstreken zich thuis voelen.

Leefomgeving:
Dat brengt me tot ons buitengebied. Het buitengebied verandert. Veel ontwikkelingen, zoals de energietransitie, het herstel van onze natuur, maar ook de bouw van woningen, vragen om keuzes in het ruimtegebruik van het buitengebied. Daarnaast zien we het verminderen van stikstof- en fijnstofemissies niet alleen als een ecologische noodzaak maar ook als een ethische verantwoordelijkheid. In 2023 zijn enkele veehouderijen gestopt en hebben deze locaties nieuwe invullingen gekregen. Laten we ervoor zorgen dat deze ontwikkeling zich voortzet en te allen tijde een verbetering zal zijn van het woon- en leefklimaat in Peel en Maas. Als ondertekenaar van het Schone Lucht Akkoord gaan we ervan uit dat het college er ook alles aan doet om hier werk van te maken.

We zijn binnen dit huis ook volop aan de slag met de herijking van de kaders voor ruimte en economie. Hierin geven we aan hoe we de komende jaren omgaan met de ruimte en hoe we onze economie willen vormgeven. Het herijken van deze kaders is een momentum. We moeten namelijk vooruit durven te kijken, stoppen met systemen die tegen de grenzen aanlopen, en juist versnellen en opbouwen van iets nieuws. Dat kan door keuzes te maken, het bieden van een toekomstbestendig alternatief, en door onze ambitie te koppelen aan een strategie en acties. Want een ambitie zonder actie is betekenisloos, maar actie zonder ambitie is richtingloos.

Tot slot wil ik nogmaals benoemen dat we, in het besef van de uitdagingen die voor ons liggen, samen moeten streven naar een politiek van verbinden, vernieuwen en vooruitgaan. Een politiek die bruggen slaat. Laten we gezamenlijk blijven werken aan een samenleving waarin vrijheid, gelijkheid en solidariteit centraal staan.

Natuurlijk wil ik ook nog het college en de ambtelijke organisatie bedanken voor het opstellen van deze begroting en het werk wat zij dagelijks doen voor onze gemeente en inwoners. Nogmaals hiel veul dank.

Namens fractie D66 Peel en Maas

Joyce Tielen